

Цетиње, 9. јануара

Наопаку пјесму сложено је зацјевала сва Европа противу Турске.

Опет је дошла до израза више пута у потоњих сто педесет година понављана историска чињеница: да је Турска осуђена на смрт од себе саме и од свијех европских Великих Сила. Турској нема спаса. Водила она какав рат и успјешно, пропаст јој је неминовна. Водила га неуспјешно, као ово сад са Балканским Савезом, у толико ћејој прије доћи крај. Што више се опире судбини, у толико за њу грђе. Европа, поцијенана на два завађена табора, и разривена страстима неовјерења и зависти међу појединим Великим Силама, ипак се сложила противу Турске. За ову нико нема милосрђа, нико од онијех, који управљају државама и народима. Залуду јој симпатије појединих плаћених листова, нарочито у Бечу; залуду извјештачена јеврејско-швапска новинарска граја противу тобожњих звјерстава савезничких трупа над турским становништвом у Македонији; залуду гнусни поступак Румуније, аустријске савезнице, — све је то залуду, јер на крају крајева нико нема ни воље, ни интереса да брани болесну Турску.

Што се Турска покрај свега тога још кочопери, то је излив њене шеретске источњачке чудн, којој је у крв ушла лаж и потиснула свако осјећање на истину и стварност.

У тренутку кад Европа издаје заповијест својим амбасадорима у Цариграду да сложено закуцају на вратима царских сераја и саопште одлуку Великих Сила, блистателна Порта удара у инфар, прави се невјешта, приређује комедију и објављује свијету, да сазива Велики Царски Диван од првих људи империје, који ће „у име народа“ рећи, шта ваља чинити.

И већ унапријед може се рећи, да ће се на томе царскоме дивану највише диванити противу Европе и да ће сви „сложно и јуначки“ одбити захтјев Великих Сила, да Турска попусти. Онда ће се Порта латити потоњег средства: позваће се на одлуку дивана, и поручиће Европи, да је турско јавно мишљење противно закључењу мира и попуштању Балканском Савезу.

Али Европа се на то не осврће. Њене велике државе упутише Порти заједничку ноту. Одбије ли ноту, Турска ће тад противу себе имати не само балканске краљевине, него и све Велике Силе. Овијема њихов углед неће допустити, да са стране Турске претрпе увреду, да она одбије њихов захтјев.

Нота, коју су Велике Силе преко својих посланика у Цариграду предале Порти, овако гласи:

„Желећи да спријече продужење рата Велике Силе скрећу пажњу Порте на тешку одговорност, којој

би се изложила ако би насупрот њиховијем савјетима омила утврђивање мира.

Порта ће једина бити крива, буде ли услед продужења рата дошао у питање и опстанак саме пријестонице и буду ли се непријатељства пренијела и на малоазиске покрајине царства.

У томе случају Порта неће моћи рачунати на успјех труда за њено спасење од опасности, од којих је Велике Силе одвраћаше и још једнако одвраћају.

Како сада ствари стоје, царској отоманској влади биће по закључењу мира потребна морална и материјална помоћ Великих Сила, да би се штете од рата поправиле, да би се положај Турске у Цариграду учврстио и да би се уредили пространи крајеви царства у Азији, пошто напредак истијех сачињава особиту моћ царства.

Да би се то извело, влада Њ. В. Султана могла би рачунати на потпору Великих Сила само у томе случају, ако буде послушала њихове савјете, који су прожети општим европским и турским интересима.

У оваквим приликама Велике Силе сматрају за потребно да Порти заједнички даду савјет, да пристане на уступање Једрена Балканском Савезу, а Великим Силама да остави бригу о судбини острва Јерејског Мора.

У замјену за те уступке, Велике Силе постараће се да буду заштићени муслимански интереси у Једренима, да буду поштоване мошјеје у тој вароши, исто тако вјерске грађевине и имања. У исто вријеме Вел. Силе ће настојати да приријештењу питања о острвима буде заштићена безбједност Турске“.

Нови предсједник у Француској

Поенкаре изабран за предсједника

Париз, 4. јануара. — Поенкаре је изабран за предсједника републике.

Рајмунд Поенкаре први пут се огледао на политичком попришту год. 1886. у рођеном департману. Није имао још 25 година, кад му прихватио кантона Пјерфит савјетоваше, да се кандидује за парламенат. Он је био радо виђен ради сјајних успјеха из политике и на првим корацима свога звања. Похађајући често родно мјесто Самони и оближња мјеста стицао је све више пријатеља. Није био противан да прихвати кандидатуру, али имао је против себе другог републиканског кандидата, Пиера, па се није хтио с њиме ухватити у коштак, да се не би рекло, да послужује конзервативцима. Али Пиер је одступио пред Поенкареом и тако је овај прихватио кандидатуру. Поенкаре је на то пошао да захвали Пиеру. Овај му рече: „Ја вам остављам мјесто за парламенат, али морате ми учинити једну услугу: помогите ми наговарати кола.“ (Пиер се бавио обрађивањем земље.) Поенкаре смјеста свуче капут и поможе добром човеку усеве наговаривати на кола. Чврст сељак чудило се, предајући како млади Паризлија ради као прост тежак. Такав је Поенкаре: он не познаје запријести, кад предузме да нешто постигне. Али не треба мислити да је он нашао слободан пут на свом политичком напредовању. Имао је ванредно жестоке изборне борбе, тешке и мучне, а нарочито 1887., те год 1902.,

кад се борио против националистичког кандидата, Боштиа, бившег начелника Напси-а. У он вријеме у читавом департменту Меусе није било него окружје Комери, гдје је био кандидован Поенкаре, које је остало републиканско. Поенкаре је походио 172 села свог котара, те је доживио и овације и инсулте. Кад нијесу могли друго, пребациваху му младост. Ипак је побједио.

Поенкаре је ступио у комору у врло повољно вријеме, кад су министарства једно за другим падала, кад су се старији политичари, изнемогли и ослобођени, повлачили са попришта. Међу свима за владала је забуна, странке се горљиво гложеху.

Рајмунд Поенкаре имао је 31 годину кад му је било повјерено мјесто министарства финансија. Али он је напротив примио министарство просвјете. Мало мјесеци иза тога ступио је као министар финансија у кабинет Карла Диниа. Од тог часа стицао је све више важности, добивши глас политичара прве величине. Али уз његове способности изблише и његове мане, које су га неколико година држале далеко од власти. Кад се бура Драјфусове афере почела стишавати, приконцу предсједништва Лубеа, те се саставио јаки блок свих љевича, који је морао имати за пошљедицу бучне побједне од г. 1906. Рајмунд Поенкаре је предузео министарство финансија у Сариеновом кабинету, које је имао Клемансоа за министра унутрашњих послова, а Лава Буржоа за спољне послове. Поенкаре је оставио власт. Клемансово министарство хтјело је дати његовој управној акцији политичко обилежје, којем је он био противан. Он, човек чврсте и сигурне републиканске вере, није никад исповједао радикалну или радикално социјалистичку вјеру, па дакле није хтио сурађивати у министарству ултарадикалном, чиме су скрањне љевиче биле представљане од социјалиста Бриана и Вивиани. Поенкаре се вратио к својој адвокатурни која је уживала глас народничјег адвокатског студија. Као први, главни адвокат Поенкаре је постао фаворизиран савјетник неколико савјетних финансијских и других великих институција и предузећа, те је тако нагомилало срећу, коју би иначе стикао тек да је 40 година уживао министарске плате. У то вријеме Поенкаре је прешао из коморе у Сенат, ушавши међу четрдесеторицу неумрлих од „Akademie Française“, те је свако толико држао политичке говоре, у којем је подвргавао критици све странке и показивао пут средине, којим би се морали упутиати сви људи добре воље, који љубе домовину. Знаменити су били ови говори, те се опште говорило, да је он човек будућности. Кад је пред двије године одбио, да прими понуђену му власт, то му је само подигао углед; рекло се, да нема неумрлих амбиција и да још за њега прави час није дошао. Кошцем год. 1911. након закључења марчког уговора с Немачком, француски парламенат изненада се нашао у тешкој кризи. Министар-предсједник Кјју љуго се закачио с министром спољних послова де Селвесом, а уз њих и остали политичари. Тешко је било наћи човека, који ће предузети на своја леђа, у трзно разрованом политичким приликама, водство министарства. То је био час за Поенкареа. Он је имао одважности, да предузме власт и састави еклуа оно „народно министарство“, у којем су сједјела два бивша министра-предсједника и друга три четврти бивша министра, сви људи одличног гласа, изврених парламентарца, који су морали изићи на једнодушно одобравање народа. Циловање Поенкареа као министра предсједника и министра спољних послова одвећ је свјеже, а да би на то дјеловање требало подсјећати.

Одговор порте

Цариград, 6. јануара. — Држи се, да се одговор портин неће моћи предати прије средине идуће недјеље.

Министарски савјет за мир

Цариград, 7. јануара. — Према сигурним тврђењима, јучерањи министарски савјет мишљена је за мир; неколико министара били су за рат, али су остали у мањини. Држи се, да одговор Портин, и ако неће бити категорично одбијање, ипак ће проузроковати преписку са велесилама. Овдје се највећим нестрпљењем очекује исход поморске битке, јер свако увиђа, да ће исти бити од огромне важности по садашњу ситуацију.

Турска савјетодавна скупштина

Цариград, 7. јануара. — Савјетујућа скупштина сенатора, велесилошника и знатијих људи сазвана је за сјутра. Одговор портин ће се предати одмах.

Грчка побједа на мору

Оштећени турски ратни бродови

Атина, 6. јануара. — Флота турска јутрос је изашла из пролаза и упутила се пут Имброса, затим се окренула на Лемнос и присијела на двадесет миља на сјеверо-исток од Тенедоса. Турска флота се састојала од четири оклопнице, крстарице „Хамидије“ и тринаест торпилера. Грчка је имала четири оклопнице и осам разрушача и одмах отпловила у сусрет турској флоти. Бој се почео у 11 сати и по и трајао је с ожесточењем три сата. Турски су се бродови брзо у највећем нeredу повукли у пролаз, пуцајући

Корак великих сила

Предаја заједничке ноте

Цариград, 4. јануара. — Пошто су сви амбасадори добили инструкције, то се држи да ће заједничка нота бити предана данас.

Цариград, 4. јануара. — Амбасадори су инкорпоре предали министру иностраних дјела заједничку ноту.

Цариград, 5. јануара. — Заједничком нотом привлачи се озбиљна пажња Порти на одговорност, коју иста узима продужењем рата. Велесиле у њој напомињу, да је Турској финансиска потпора Европе неопходна за експлоатацију богатих територија, која ће остати Турској, а у исто доба изјављују, да ће Турска бити лишена те потпоре ако не узме у поступак жеље велесила, којима се Порти препоручује, да Једрене уступи савезницима, а да повјери Европи ријешење питања о Егејским Острвима. Ако Порта поступи по савјету велесила, то ће јој ове олакшати економско подизање финансиском и моралном потпором. Доајен Палавићини при предаји ноте додао је неколико ријечи; остали посланици су само присуствовали. Норадунгијан ефенди је изјавио да узима на знање ноту, на коју ће Порта што прије одговорити. Одмах иза предаје нота састао се министарски савјет да ријешити одговор на исту. Састанак је био кратак, а савјет који ће дати одговор позван је за сјутра.

Велике силе за Турску

Цариград, 5. јануара. — У заједничкој ноти велесиле, дајући савјет Турској да уступи Једрене, обећавају да ће предузети све што је потребно ради очувања права сигурности муслимана и поштовања гробова и џамија. Потом се изјављује да се у случају поновног рата Цариград ставља у опасност, и да би исти могао проузроковати проширење војних операција у Малој Азији. Питање острва ријешити ће се начином да се загарантује сигурност турског царства.

Одговор порте

Цариград, 6. јануара. — Држи се, да се одговор портин неће моћи предати прије средине идуће недјеље.

Министарски савјет за мир

Цариград, 7. јануара. — Према сигурним тврђењима, јучерањи министарски савјет мишљена је за мир; неколико министара били су за рат, али су остали у мањини. Држи се, да одговор Портин, и ако неће бити категорично одбијање, ипак ће проузроковати преписку са велесилама. Овдје се највећим нестрпљењем очекује исход поморске битке, јер свако увиђа, да ће исти бити од огромне важности по садашњу ситуацију.

Турска савјетодавна скупштина

Цариград, 7. јануара. — Савјетујућа скупштина сенатора, велесилошника и знатијих људи сазвана је за сјутра. Одговор портин ће се предати одмах.

Грчка побједа на мору

Оштећени турски ратни бродови

Атина, 6. јануара. — Флота турска јутрос је изашла из пролаза и упутила се пут Имброса, затим се окренула на Лемнос и присијела на двадесет миља на сјеверо-исток од Тенедоса. Турска флота се састојала од четири оклопнице, крстарице „Хамидије“ и тринаест торпилера. Грчка је имала четири оклопнице и осам разрушача и одмах отпловила у сусрет турској флоти. Бој се почео у 11 сати и по и трајао је с ожесточењем три сата. Турски су се бродови брзо у највећем нeredу повукли у пролаз, пуцајући

на „Аверова“, који их је гонио. Гоњење се прекинуло на домаћају дарданелских топова. Турске оклопнице „Барбароса“ и „Тургут-рајс“ јако су оштећене; на „Аверову“ било је незнатних повреда. Губитци непријатеља су непознати.

„Мецидија“ у Портосаиду

Париз, 7. јануара. — „Хавас“ јавља да се турска оклопница „Мецидија“, која се измакла у јучерашњој битци по ноћи, склонила у Портосаид, гдје је посланик грчки тражио да се или разоружа или отпусти одатле у року од 24 сата.

Турци о својем поразу

Цариград, 7. јануара. — Послије подне приспио је транспортни брод „Решид паша“ са 70 рањеника из поморске битке. Тврди се, да се крстарица „Хамидија“ још налази у грчким водама и да је помоћу безжичне телеграфије у вези с министарством морине. Друго званично саопштење вели да се бој био између Лемноса и Тенедоса, трајао је неколико сати, с обе стране било је знатних губитака, турска се флота вратила здраво, добро. Рањеници су пренесени овдје.

Цариград, 7. јануара. — Послије подне влада је објавила шледеће саопштење: Флота је зором изашла из Дарданела и ступила у бој са грчком флотом код Лемноса. Бој је трајао три сата. Нашим метцима повриједили смо непријатељску флоту; флота турска се повратила у Дарданеле побједоносно. Министарство иностраних дјела демантује вијест да је турска флота била потпуно уништена. Бој је трајао три и по сата. Било је на обе стране повреда; са турских бродова јасно се видјело како је „Аверов“ био оштећен. У борби је учествовала сва грчка а само један дио турске флоте.

Турски губитци

Цариград, 9. јануара. — У поморској битци 5. јануара погинула су 4 официра и 27 војника, а ранило се 4 официра и 78 војника на оклопници „Барбароса“.

Меморандум наших изасланика

Захтеви Црне Горе пред великим силама

Лондон, 6. јануара. — „Рајтер“ сазнаје, да су црногорски изасланици предали Грју и амбасадорима меморандум, којим се у појединостима истичу разлози због којих Скадар и Пећ имају припасти Краљевини Црној Гори, која би вољнија била да је нестане с Балкана као политичког фактора, него да се одрекне од поменутих мјеста. Меморандуму је прикључена карта на којој су обилежане нове границе, које тражи Црна Гора. И остали балкански делегати спремају сличне меморандуме, у којима ће изнијети њихова тражења. — „Рајтер“ дознаје да су амбасадори одлучили да се Света Гора има сматрати као република.

Министар војни у Србији

Зашто је Бојовић дао оставку

Београд, 4. јануара. — Према листовима, министар војни је дао за то оставку што је влада попустила тражењу врховне команде због произвођа свију официра, који су се одликовали у рату, а нијесу по праву имали бити произведени ове године.

Вијести из Грчке

Диадок главнокомандујући. Митинг у Киосу

Атина, 4. јануара. — Указом краљевим постављен је Диадок за главнокомандујућег у Македонији и Епиру. — У Киосу је био огроман митинг, на коме је било 15.000 душа, у корист присаједињена с Грч-

ком. Резолуција је упућена конференцији амбасадора у Лондону.

Грчки успјеси

Атина, 5. јануара. — Из Филипаде, се јавља да су грчка одјељења заузела Глики и Градики, растјеравши турско-арбанаске хорде. — Бугарска влада се обратила бродарима у Пиреј за лађе потребне војсци у Дедеагачу и Тракији.

Бугарска и Румунија

Преговори између Јонеску и Данева

Лондон, 5. јануара. — „Рајтер“ сазнаје, да ће Мишу пратити Јонеску до Дувра. Јонеску, који ће у недјељу приспјети у Букурешт, саопштиће у понедјељник резултат својих разговора са Даневом. До сада ови преговори нијесу имали никакав дефинитивни резултат. Одговор, кога је Данев дао Јонеску у четвртак, не слаже се погледом румунским, али се тај одговор не сматра као потоњи. По свој прилици преговоре ће наставити Мишу идуће недјеље.

Постигнут споразум

Лондон, 9. јануара. — „Рајтер“ сазнаје, да су спорна питања између Бугарске и Румуније одишта врло мале важности. Питање о Силистрији уређено је од стране Бугарске, пошто је иста пристала да уступи Румунији дио обалског земљишта, што ће Румунији дозволити да сагради у Монголији поморску луку, што је досада било немогуће због близине границе.

Пут министра Тодорова

Лондон, 9. јануара. — Министар бугарски Тодоров је приспио. Његов пут овдје и у Пеетрограду односи се само на закључење зајма.

Број рањених и умрлих

Статистика губитака у Србији

Биоград, 5. јануара. — Број војника српских рањених од почетка рата износи 11.000, а болесних 10.000; број умрлих на бојном пољу и од болести није још утврђен.

Ратоборност Цариградлија

Непознати као јунаци и хероји

Цариград, 5. јануара. — Јутроску на неким џамијама осванули плакати, којим се позивају правовјерни да устану против владе, која упропашћује земљу предајом Једрене, као и напуштањем Арменије. Тражи се обнова рата. Истрага је поведена, али изгледа да влада томе не придаје никаквог особитог значаја.

Продужење рата

Бугари траже рат или мир

Лондон, 7. јануара. — „Рајтер“ сазнаје, да је Гешов, председник министарства Бугарске, овластио изасланике у Лондону да телеграфским путем директно затражи од генерала Савова да отпочне непријатељства у случају када би држали да нема никаквог изгледа на закључење мира.

Предаја Једрена

Турска се ријешила да преда Једрене

Цариград, 9. јануара. — Из добро објашњеног извора тврди се, да се влада одлучила дефинитивно за мир; Султан сам жели мир. Одговор портин биће предан сјутра вече. Већ сада се отворено говори у министарству иностраних дјела, да се влада одлучила на просто уступање Једрена. Послије дугог расправљања, министарски савјет ријешило је, да сазове за сјутра на подне савјетодавну скупштину.

Савјетодавна скупштина

Цариград, 9. јануара. — Синоћ су разаслане позивнице за савјето-

давну скупштину. Позвани су сви сенатори осим оних народности бугарске, српске и румунске; председник државног савјета, вјерски великодостојници, шеф и подшеф генералног штаба, екс командант армије Абдулах паша. Број позваних изнијеће 100, шефови страних вјернијесу позвани. Тврди се, да та скупштина неће бити сазвана да она донесе мишљење, које би обвезало владу, него влада ће само изложити војничку и финансиску ситуацију, саопштиће преписку дипломатску са турским амбасадорима, рапорте главног штаба и погодности продужења рата. Скупштина ће имати више карактер обавјештења. Влада ће затим обнародовати саопштење са излагањем разлога одлука. Резултат скупштине поднијеће се Султану, који ће затим држати породични савјет.

Аутономија Арбаније

Пројект нове државе

Лондон, 9. јануара. — „Рајтер“ сазнаје, да ће амбасадори сјутра први пут расправљати питање о разграничењу Арбаније. Српски изасланик Веснић посјетио је посланике Грју и предао му меморандум, у коме је изнесено гледиште Србије у погледу Арбаније.

Здравље Краља Петра

Краљ Петар опоравио се

Биоград, 9. јануара. — Краљ Петар се потпуно опоравио од реуматизма.

Ново француско министарство

Бријан саставља нови кабинет

Париз, 6. јануара. — Фалијер је усвојио заједничку оставку кабинета и понудио Бријану састав новог.

Нови министри

Париз, 9. јануара. — Кабинет је састављен: председник унутрашњих послова Бријан, иностраних Жонар, рада Бенар, трговине Гито, привреде Давид, колонија Морел, морине Боден, рата Етјен, просвјете Стег, правде Барто, финансија Клоц и грађевина Дипи.

КОЛО ЦРНОГОРСКИХ АМЕРИКАНАЦА

Из далеке Америке

Црногорац — витез хита!

»Да л' ћу у бој присијег' љути?« —

Он у сваки пристап пита.

»Ђе је војска и Краљ ће је,

Што је био, што се чује;

Којом страном црногорској

Топ и пушка одјекује;

Гине ли се, ил' добива;

Је ли барјак наш високо?« —

Бријано плавећ' океаном

Црногорски с' пита сево;

А срци се на вјетрове,

Што бризци лађе смета,

И што морска пучина се

Не утиша мало клепа.

Све се њему споро чини: —

Ах да му је влат' крила!

Чини му се поврх вала

Да глас чује рода миза,

Ђе у помоћ зове сила,

Да му дође издалека, —

Док у крилу он му хита,

Смрт ил' славу да дочека.

Хита јадан, Бога моли,

Да крвави бој застане:

Тројсет лађе своје куле,

А предуге броја дане:

»Боже свети, не дај само,

Да крвави бој престане,

Доклеп ова тешка лађа

Уз мој мила крај пристане;

Само ће ме вјерна љуба
Срет', ил' сестра, ил' брат мали,
Да би само «могловку» ми
И оштри ми нос додали:

А на дому сврхат' нећу
Опу, мајин, на виђење.
Мјесто њих ћу пољубити
Оно наше мило ст'јење.

Зар да пусто моје срце
Развјежи се на огњиште
И на војску када крећем,
Да ми она Ђеца ниште?

Не, никада, но ћу трчат'
У логору бескућнице,
Без икаква огртача
И без струке и торбице: —

Родитељском бригом Краља
У логору има хране,
Има, важу, хавба доста,
И шатора и чебане:

А новаца ово мало,
Које носим у завоју,
Памучених на дланове
У радове и у зноју —

Причуваћу, да их нађе
На мртвој моме трупу
Добар Турчин, ил' испит' их
На јуначком нашем скупу —

У шехеру екадарскоме,
О чијему сивам ладу,
Ил' Јавини, ил' Чагазини,
Или самој Цариграду!«...

Цетиње, 9. јануара 1913.

Нијемац о Црној Гори

— Једна умјесна буквица њемачкој штампи

Непријатељско држање њемачке штампе према балканским савезним државама, да нарочито противу Црне Горе, познато је. Даје оно и скроз и скроз неумјесно и да је далеко од поштене јавне рјечи, није потребно ил' да доказујемо. Али пребацајући ту на казнамат њемачкој штампи, ми бисмо се оријентисали о истину кад бисмо необавијештене оставили у заблуду, да је сва њемачка штампа према нама заузела неоправдано, оштрим заслужено и накално непријатељско држање и да је уз накално штампу и црно њемачки свијет. Да то докажемо изјавиће ће нам послужити професор др. Кетлер, који је добру али заслужену буквицу прочитао сада њемачкој штампи због оваког накалног држања насрам нас.

„Hanoversche Tages Nachrichten“ доноси је чланак проф. др. Кетлера, из Хановера, под насловом „Црна Гора“ ове садржине:

Већ године 1907. и 1909. изашло је у нашем листу више чланака, који су изближе говорили, како је Турска изгубила с једне стране потребне географске услове, е да не буде омогућен трајни опстанак као државном бићу, способном за живот; с друге стране да су независне балканске хришћанске државе од назад десет година показале у културном развоју претежно јачи напредак, него што се уопште у њемачкој знало и ценило. Споменути чланци извађаху тада из тога закључке, да је скори пад европске Турске неизбежан, те да при сваком новом реијену политичких односа европског оријента, која би уредба Турску или сасвим или већим дијелом искључила са Балкана, њемачка може само са великом радошћу поздравити сигурно очекивани јак привредни поврат оних до тада турских крајева. Као територијално незаинтересована велика сила и поставши посредством Дунава господарствена сузд балканског полуострва, њемачка изгледа у првом реду позвана, да својим капиталом и индустријом у од Турака ослобођеним крајевима чврсто суделује отварању пута привредном напретку. Тамо нас позивају велики и пунчи изгледа задатци за које се ми војављујемо као способни, али само под тим условом, да поштено избегавамо то, да се ушљед држања нашег јавног мишљења дадемо од балканских хришћанских народа оштрим као њихови непријатељи. Влада њемачка је баш примјерним начином очувала неутралност своју; али се великом дијелу наше штампе не може, а да се не приговори, да је ту неутралност само рђаво заступала. Једнострано непријатељско држање спрам нашој браћи на Балкану подвизује се у нашој штампи још доста често, посредно или непосредно, отворено или између редака; држање коме потпуно недостаје беспријасудног осматрања чињеница. Тако нпр. у нашој доба против Црне Горе.

У првом почетку црногорско-турских непријатељстава често сусретасмо коју

